

Cenab-ı Hak'ın esması ve cilveleri nasıl tecelli ediyor; bu tecelliler bizim nazarımıza göre değişiyor mu?

Cilve, görünmek ve tecelli etmek anlamındadır. Allah'ın isim ve sıfatları kendi manasını göstermek ve ilan etmek için kainat aynasında icraat ve işler yapıyorlar. *İşte bu fiil ve icraatlara tecelli ve cilve deniyor.*

Mesela, Allah'ın **Rezzak** ismi, rızka muhtaç varlıklara rızık göndermekle kendini göstermiş ve tecelli etmiş oluyor. Bu tecelli ve görünmek nazari ve hayali değil, gerçek ve hakikidir. İnsanlar bu tecelliye görmese ya da görmek istemese bile yine o tecelli ve cilve vardır ve icraatına yine devam ediyor.

Dolayısı ile isim ve sıfatların tecellisi kişilerin bakış açısına göre değişiklik göstermezler. Ama kişi kendi aleminde bu tecellileri Allah'ın isim ve sıfatlarına değil de, sebeplere veya tesadüfe vererek, bu tecelli ve cilveleri söndürüp, üzerine karanlık bir perde çekebilir. Ama hakikatte o cilve ve tecelliler asla sönmez. Kişi güneşe karşı gözünü yummak ile ancak kendi alemini karartır, yoksa güneşe bir zarar veremez.

Bütün mahlukatın ve eşyanın aslı ve hakikati Allah'ın isim ve sıfatlarından ibarettir. Bu isim ve sıfatlar mahlukatın arka planından çekilse, her şey helak ve harap olur.

Mesela, **Rezzak** ismi, faaliyetini durdursa, rızka muhtaç bütün canlılar ölür. **Muhyi** ismi tecelli etmese, bütün hayatlar söner. **Müzeyyen** ismi cilvesini çekse, bütün mahlukat estetik ve güzellikten mahrum kalır vs...

İşte her bir isim, bir hakikatin müessisi ve menbaıdır. Bu isimler çekilse, kainattaki bütün hakikatler de çekilir.

Allah'ın isim ve sıfatları sonsuzdur. Kainat ve mahlukat bu sonsuz isimlere tam manası ile mikyasa ve mahal olamazlar. Yani Allah'ın isim ve sıfatlarını kainattaki tecellileri ile ölçüp biçemeyiz; sadece bir fikir edinebiliriz. Bu yüzden mahlukattaki bütün tecellilere damla, isim ve sıfatlara ise okyanus tabiri kullanılmıştır. Yani bütün mahlukattaki tecelliler, Allah'ın sonsuz isimlerinin bir damlası, çok perdelerden geçmiş zayıf bir gölgesi mesabesindedir.

Mesela, yeryüzündeki bütün anne ve babaların şefkati toplansa, Allah'ın sonsuz şefkati yanında bir damla, bir parlıltı gibi kalır. Aynı şekilde cennetteki bütün güzellikler toplansa, onun isim ve sıfatlarının bir cilvesi, bir damlası kadar olamaz. Zaten sonsuz bir sıfat ile sonlu bir mahluk kıyas edilemez. Ama sonsuzun anlaşılmasında sonlunun bir nebze faydası dokunur.